

MANIFEST DE GRANOLLERS

IMPULSANT LA BIODIVERSITAT CULTIVADA ALS MUNICIPIIS EUROPEUS

Nosaltres, les persones organitzadores i participants del **1r Simposi Europeu “Fomentar la biodiversitat cultivada a través de les Polítiques Alimentàries Locals”**, celebrat a Granollers, Espanya, els dies 29 i 30 d’abril de 2025, hem elaborat conjuntament aquest document per llençar una crida a l’acció a les municipalitats europees i als nivells superiors de governança. Davant la creixent imprevisibilitat que amenaça la seguretat alimentària europea, en aquest Manifest proposem la biodiversitat cultivada com una palanca clau per construir sistemes alimentaris locals sostenibles i saludables arreu d’Europa.

foodpolicies4biodiversity.com

BIODIVERSITAT CULTIVADA: QUÈ ÉS I PER QUÈ ÉS IMPORTANT

L'agrobiodiversitat fa referència a la diversitat present en els cultius domesticats, en la ramaderia i en els arbres forestals cultivats i criats intencionadament pels humans per a l'alimentació i l'agricultura. Per aquest motiu, és diferent de la biodiversitat silvestre. En el cas dels cultius vegetals, parlem de **Biodiversitat Cultivada**. Aquesta inclou les llavors d'una àmplia diversitat de varietats locals, tradicionals i d'altres varietats adaptades a les condicions locals.

La biodiversitat cultivada és el primer pilar de la nostra cadena alimentària i juga un paper crític en la sobirania alimentària i la resiliència del sistema. En altres paraules, **les llavors són vida**, i la seva varietat i diversitat són la millor garantia enfront condicions ambientals, econòmiques i geopolítiques canviants, especialment en temps de reptes caracteritzats per la incertesa i la disrupció.

Per optimitzar la producció d'aliments, al llarg de mil·lennis la pagesia ha seleccionat i adaptat a les seves finques les espècies vegetals que donaven els millors resultats, d'acord amb el clima, l'altitud, el tipus de sòl i d'altres condicions locals, mostrant com **cada context és únic i que no hi ha una única solució vàlida per a tots**. La pagesia i els/les milloradors/es també fomenten nova biodiversitat cultivada: mitjançant el desenvolupament i millora de varietats

adaptades; la selecció en finca; i l'aparició de noves varietats que evolucionen amb les necessitats i requisits de l'agricultura ecològica i agroecològica. Ho fan en harmonia amb la natura, connectant les comunitats amb la seva terra i identitat cultural i utilitzant mètodes alineats amb el principi de precaució, base de l'acció humana sostenible sobre el medi ambient.

Les llavors són també un recurs estratègic, ja que no es pot cultivar cap aliment sense elles. Garantir que la pagesia, les entitats de conservació de la biodiversitat cultivada, les entitats i empreses milloradores i la ciutadania a Europa **puguin gestionar les llavors col·lectivament, com a béns comuns, ens enforça**, especialment en temps d'incertesa. Per tant, hem de salvaguardar els mitjans de vida d'aquests guardians de la biodiversitat cultivada.

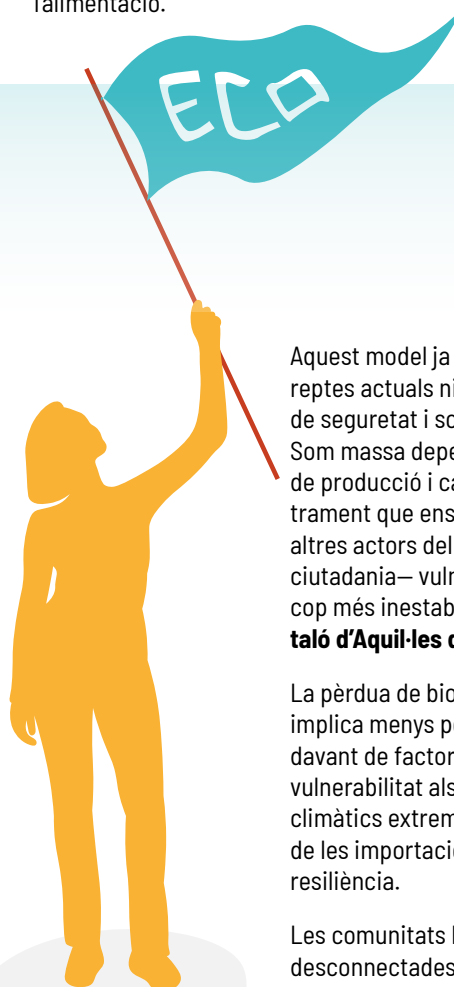
La riquesa present en la biodiversitat cultivada i en el coneixement local també constitueixen l'eix vertebrador de les nostres tradicions culinàries, la diversitat de plats locals i les pràctiques culturals alimentàries. Tot això ens permet portar aliments saludables, deliciosos i variats a les nostres taules, **perquè l'aliment no és només aliment, així com les llavors no són només una mercaderia**.

Aquests elements són fonamentals per a assolir el dret humà a l'alimentació.

ELS REPTES DELS SISTEMES ALIMENTARIS EUROPEUS ACTUALS

L'actual sistema agroalimentari a Europa es basa en un model agrícola de monocultiu intensiu, d'alta demanda energètica i material, depenent de fertilitzants i pesticides sintètics, que va aparèixer com una solució pràctica per assolir la seguretat alimentària a l'Europa devastada per la guerra. A mesura que l'agricultura industrial i els sistemes alimentaris es van estandarditzar, globalitzar i concentrar exponencialment, la biodiversitat agrícola ha disminuït dràsticament. Actualment, només el 4% de les 250.000 a 300.000 espècies vegetals conegudes comestibles —és a dir, entre 150 i 200— són utilitzades per l'ésser humà, i només tres —arròs, blat de moro i blat— proporcionen gairebé el 60% de les calories i proteïnes que obtenim de les plantes.

El paradigma del menjar barat que s'hi troba associat - amb aliments ultraprocessats, cadenes de subministrament i mercats de llavors altament concentrats en molt pocs actors - condueix a dietes poc saludables i afavoreix patrons econòmics amb conseqüències nocives tant per a les persones com per al medi ambient (per exemple, el conjunt de totes les baules de la cadena agroalimentària és responsable d'entre el 21% i el 37% de les emissions globals de gasos amb efecte d'hivernacle d'origen antropogènic). Tot plegat contribueix a generar una il·lusió d'abundància amb un cost molt alt.

Aquest model ja no dona resposta als reptes actuals ni serveix als objectius de seguretat i sobirania alimentària. Som massa dependents de sistemes de producció i cadenes de subministrament que ens fan —a la pagesia, als altres actors del sistema alimentari i a la ciutadania— vulnerables en un món cada cop més inestable, i que representen **el taló d'Aquil·les d'Europa**.

La pèrdua de biodiversitat cultivada implica menys possibilitats d'adaptació davant de factors externs, més vulnerabilitat als canvis i als fenòmens climàtics extrems, més dependència de les importacions i, per tant, menys resiliència.

Les comunitats locals han estat desconnectades del seu coneixement i dels seus mitjans de producció, del control sobre les cadenes de subministrament i dels patrons de consum, comproment així el seu teixit social, cultural i econòmic.

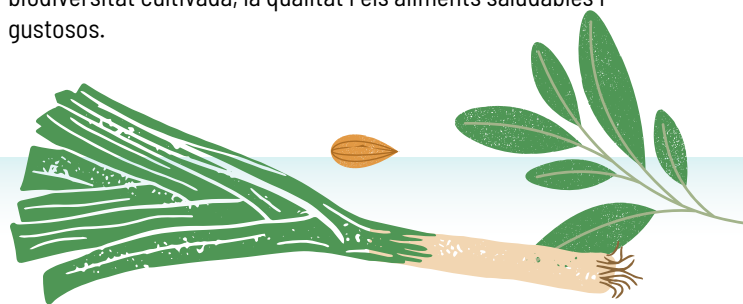
MUNICIPIS I COMUNITATS LOCALS COM A MOTORS DEL CANVI EN ELS SISTEMES AGROALIMENTARIS DE LES REGIONS URBANES D'EUROPA: UN ENFOCAMENT DE BAIX A DALT

Malgrat la situació difícil, moltes comunitats i territoris locals d'arreu d'Europa s'han organitzat i han desenvolupat iniciatives territorials reeixides que situen la gestió sostenible dels béns públics al centre de la seva acció. Estan demostrant una forta capacitat d'innovació i lideren el camí cap a sistemes alimentaris locals resilents, saludables i justos, amb un gran potencial per donar resposta a les necessitats actuals i futures.

Aquestes iniciatives involucren administracions públiques, pagesia, organitzacions agràries, entitats i empreses de transformació i distribució agroalimentàries, personal investigador, persones consumidores i societat civil organitzada en àmbits locals,

regionals i nacionals, que cada cop estan més interconnectats, a escala europea i global, mitjançant el suport mutu i l'aprenentatge compartit.

Aquestes iniciatives són palanques estratègiques que poden conduir a una transformació sistèmica. L'aspiració dels municipis actius és que aquestes experiències positives i aquests casos de bones pràctiques esdevinguin generalitzats en un nou model territorialitzat de sistemes alimentaris a Europa basats en la biodiversitat cultivada, la qualitat i els aliments saludables i gustosos.

VISIÓ I CAMÍ CAP A SISTEMES ALIMENTARIS EUROPEUS SOSTENIBLES

Quina és la nostra visió?

L'any 2050 tots els municipis europeus tindran una política alimentària que prioritzi els sistemes agroalimentaris amb una perspectiva de ciutat-regió, els quals garanteixin aliments saludables i saborosos i estiguin basats en la biodiversitat cultivada i les llavors adaptades al context local, utilitzant els recursos naturals dins dels límits planetaris i assegurant mitjans de vida econòmicament viables per a les seves comunitats i persones. Aquestes polítiques seran un pilar clau d'un sistema agroalimentari europeu just, resilient i sostenible del futur, fent que les cadenes de subministrament i els hàbits de consum serveixin al benestar de les persones.

Aquestes polítiques estaran recolzades i impulsades per un marc legislatiu, polític i de finançament multinivell i basades en l'enfocament del dret humà a l'alimentació.

Quins sistemes poden donar suport a la realització d'aquesta visió?

Aquesta visió es pot impulsar amb el **foment i generalització de l'agricultura ecològica i la producció orientada a l'agroecologia** com els camins a seguir amb més evidència per construir sistemes alimentaris sostenibles i saludables, per mitigar i adaptar-se a emergències globals i per garantir la sobirania alimentària i de les llavors. [L'agricultura ecològica representa actualment més del 10% de la superfície agrària utilitzada a la Unió Europea i involucra més de 419.000 productors i productores als estats membres.](#) L'agroecologia ofereix un enfocament ampli i integrat, basat en processos, que entrellaça les preocupacions ambientals i ecològiques amb les dimensions socials, culturals, polítiques i econòmiques. Per aquest motiu, l'agroecologia proporciona un marc adequat i un camí per a la transformació sistèmica.

Quin paper té la biodiversitat cultivada dins d'aquests sistemes?

La biodiversitat cultivada serà al cor d'aquests sistemes, juntament amb la pagesia, les entitats de conservació de llavors, les entitats i empreses de millora i producció de llavors i els altres actors locals, gestionant de forma col·lectiva i dinàmica varietats resilents adaptades a condicions específiques i considerades béns públics. Els municipis aprofitaran la seva proximitat a la ciutadania i la seva capacitat innovadora per integrar la biodiversitat cultivada en la producció, distribució, consum i planificació urbana.

L'ús sostenible de la biodiversitat cultivada¹ inclou els següents elements:

- la conservació i ús sostenible de varietats locals i tradicionals;
- la selecció i cultiu de noves o ja existents varietats tradicionals i poblacions;
- la millora i comercialització de varietats resilents resultants de la reproducció vegetal ecològica, un enfocament que crea agrobiodiversitat i que evoluciona amb les necessitats i requisits de l'agricultura ecològica i orientada a l'agroecologia actuals;
- una atenció especial a les llavors resultants de programes participatius (amb la implicació directa de pagesia i actors de la cadena de valor) i que contribueixen a sistemes de llavors de codi obert.

1. Actualment s'utilitzen diversos termes per a referir-se a les varietats per a l'alimentació i l'agricultura (com per exemple recursos fitogenètics per l'alimentació i l'agricultura, biodiversitat agrícola, etc.), cadascun amb lleugeres (o significatives) diferències. Donem suport a l'ús del terme «biodiversitat cultivada», ja que es refereix directament a allò que és cultivat, processat i consumit. Això inclou varietats locals i tradicionals, varietats i poblacions camperoles, resultats de la millora participativa, poblacions creuades compostes (CCP de Composite Cross Populations en anglès) i poblacions dinàmiques, línies pures robustes i varietats de pol·linització oberta procedents de la millora vegetal ecològica, que estan especialment dissenyades per a sistemes de producció ecològics o orientats a l'agroecologia (inclosos els Materials Heterogenis Ecològics-MHE i les varietats ecològiques segons el Reglament ecològic de la UE). En aquest marc, proposem posar especial atenció a les cultivars que s'inscriuen en els sistemes de llavors de codi obert i no tenen restriccions fisiològiques per a la seua reproducció.

EL CONTEXT EN QUÈ S'HA DE DESPLEGAR AQUESTA VISIÓ

Atès que:

- s'estima que el [75% de la població de la UE](#) viu en zones urbanes i que es preveu que arribarà a més del 80% l'any 2050;
- els sistemes agroalimentaris, tal com estan concebuts actualment, no poden satisfer la demanda alimentària de ciutats i pobles de manera social, ambiental i econòmicament sostenible;
- ja hi ha una sòlida base d'experiències i exemples d'èxit de Polítiques Alimentàries Locals arreu d'Europa, però manquen d'una estratègia multinivell integral i d'un enfocament sistemàtic coordinat;
- la biodiversitat cultivada continua sent marginalitzada en les agendes de polítiques alimentàries municipals, malgrat el seu paper crucial en la transformació dels sistemes alimentaris.

En un context en què:

- la UE reconeix la importància de l'agricultura ecològica per als sistemes alimentaris sostenibles, i ha establert un pla d'acció ecològic integral i proporciona suport financer dins de la PAC, els estats membres tenen la capacitat per a implementar mesures per tal d'orientar l'ús dels fons de la PAC i recolzar explícitament a la biodiversitat cultivada;
- la Política de Cohesió de la UE, el Fons Europeu de Desenvolupament Regional i el Fons de Cohesió poden donar suport a iniciatives de desenvolupament municipal sostenible, incloses les polítiques alimentàries de ciutats-regió, per afrontar els reptes econòmics, ambientals, climàtics, demogràfics i socials.

La transició cap a sistemes agroalimentaris més sostenibles no pot produir-se sense els municipis.

- Els municipis poden aprofitar el poder de la compra pública i la proximitat amb la ciutadania per contribuir de manera significativa a la transformació dels sistemes alimentaris des de la base;
- les polítiques alimentàries locals han d'integrar la dimensió territorial i cultural com a component fonamental del sistema agroalimentari, reconnectant i vinculant oportunitats i necessitats urbanes, periurbanes i rurals mitjançant l'enfocament de ciutat-regió.

Per tant, hi ha l'oportunitat i la necessitat de:

- donar suport a les iniciatives existents dels municipis en matèria de polítiques alimentàries locals a través d'un marc jurídic europeu, nacional i regional favorable i de fluxos de finançament adequats, incloent-hi l'enllaç entre les àrees urbanes i rurals dins d'un enfocament de ciutat-regió;
- ampliar aquestes iniciatives arreu d'Europa i garantir que la transició agroecològica dels sistemes agroalimentaris sigui l'element central de les polítiques alimentàries municipals;
- assegurar que la biodiversitat cultivada sigui una part integral d'aquestes polítiques alimentàries.

UNA CRIDA A L'ACCIÓ PER ALS MUNICIPIS EUROPEUS

Estratègies clau municipals dins del marc d'acció del Pacte de Milà

L'any 2015, més de 100 ciutats es van adherir al Pacte de Milà de Política Alimentària Urbana (PMPAU), una declaració i alhora una eina de treball concreta perquè les ciutats integrin els sistemes alimentaris en la planificació urbana.

Des de llavors, ciutats d'arreu del món han esdevingut cada vegada més laboratoris per al desenvolupament de polítiques alimentàries integrades que aborden diferents dimensions dels sistemes alimentaris, treballant en les sis categories identificades pel PMPAU.

Les 32 accions estratègiques concretes recollides a l'Annex del Manifest de Granollers tenen com a objectiu integrar la biodiversitat cultivada en les sis categories del PMPAU, amb els següents objectius:

1. GOVERNANÇA: aquestes accions busquen enfortir les organitzacions locals actives en la gestió comunitària i dinàmica de la biodiversitat cultivada, generar aliances i participació multiactor, així com fomentar la col·laboració inter i intramunicipal i multinivell per a una governança realment participativa.

Exemples: consells alimentaris, mapes d'actors locals, nous departaments i grups de treball públics, projectes comuns amb pagesia, marcs de seguiment de polítiques.

2. DIETES SOSTENIBLES I NUTRICIÓ: aquestes accions pretenen sensibilitzar i mobilitzar diferents grups socials del municipi sobre la importància d'una dieta ecològica, biodiversa, adequada geogràficament i culturalment, i rica en vegetals.

Exemples: campanyes de sensibilització adreçades a la comunitat escolar, activitats de formació per a la restauració col·lectiva, recerca i difusió de les característiques nutricionals de la biodiversitat cultivada.

3. EQUITAT SOCIAL I ECONÒMICA: els municipis busquen promoure la incorporació de la biodiversitat cultivada en projectes alimentaris locals dins de l'economia social i solidària, i en accions vinculades a la realització del dret a l'alimentació per a tothom.

Exemples: bancs d'aliments, obradors alimentaris, cuines comunitàries, activitats formatives en gastronomia culturalment significativa.

4. PRODUCCIÓ ALIMENTÀRIA: aquestes accions pretenen enfortir els sistemes de llavors formals i informals per impulsar la producció i el millorament de llavors ecològiques locals i descentralitzades.

Exemples: programes d'agricultura urbana; bancs comunitaris de llavors, biblioteques de llavors i xarxes pageses; recuperació i avaluació de varietats locals i tradicionals; suport al millorament vegetal ecològic; distribució de llavors i planter ecològics.

5. SUBMINISTRAMENT I DISTRIBUCIÓ D'ALIMENTS: aquestes accions busquen incorporar la biodiversitat cultivada a tota la cadena alimentària local, donant suport a l'emprenedoria i creant marcs que donin visibilitat als productes resultants de mètodes de producció i transformació respectuosos.

Exemples: compra pública alimentària sostenible, incubadores locals, cadenes curtes de valor, etiquetes per a la biodiversitat, transformació artesanal i suau dels aliments.

6. MALBARATAMENT ALIMENTARI: les accions d'aquesta categoria busquen donar suport a enfocaments d'economia circular dins de la producció, transformació i distribució que prioritzin l'ús de varietats i poblacions locals i tradicionals, derivades de sistemes de millora ecològics, participatius o de codi obert, com a mitjà per afavorir la seva proliferació horitzontal.

Exemples: projectes d'espigolament, espais de compostatge, integració dels excedents en les cadenes locals.

Reforçar el full de ruta municipal amb accions multinivell

Per donar suport al full de ruta definit pels municipis amb el PMPAU i el Manifest de Granollers, calen múltiples accions legislatives, polítiques i financeres a diferents nivells que permetin crear condicions favorables a llarg termini en les diverses dimensions del sistema alimentari.

A escala de la Unió Europea, els responsables polítics haurien de:

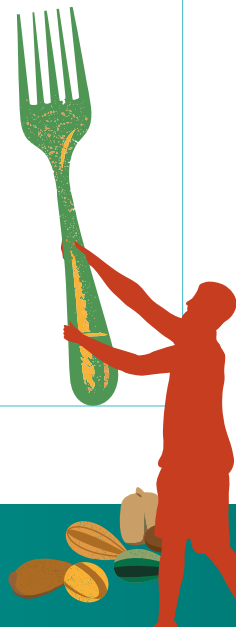
1. Fer que la compra pública alimentària sostenible² sigui una part integral de la següent revisió de la Directiva de Contractació Pública, amb criteris mínims obligatoris per a aliments ecològics i de comerç just, i puntuació addicional per a pràctiques agroecològiques (com l'ús de la biodiversitat cultivada) més enllà dels criteris mínims exigits a l'ecològic.
2. Reforçar el suport a les polítiques alimentàries i a la biodiversitat cultivada en els Fons de Desenvolupament Regional i de Cohesió Social europeus destinats als municipis.
3. Augmentar el suport a l'agricultura ecològica dins de la PAC, en el marc de la condicionalitat social, assegurant que el pressupost destinat a l'agricultura ecològica i a la biodiversitat cultivada estigui garantit als Plans Estratègics de la PAC en l'àmbit estatal.
4. Garantir que la futura normativa europea sobre producció i comercialització de Material de Reproducció Vegetal (MRV) faciliti de manera efectiva la integració de la biodiversitat cultivada en els sistemes agroalimentaris locals.
5. Integrar la biodiversitat cultivada i la transició agroecològica com una prioritat per als sistemes alimentaris sostenibles al Partenariat sobre Alimentació de l'Agenda Urbana de la UE.
6. Establir un marc comú que permeti als Estats Membres reconèixer i salvaguardar la biodiversitat cultivada com a component essencial del Dret a l'Alimentació.
7. Incloure les polítiques alimentàries locals i la transformació agroecològica dels sistemes agroalimentaris dins de les agendes europees de recerca, assegurant una presència més gran d'entitats locals i xarxes municipals en les plataformes europees d'innovació.

A escala nacional, els responsables polítics poden:

1. Analitzar l'oferta i la demanda de llavors ecològiques i implementar estratègies per assolir l'ús del 100% de llavors ecològiques en l'agricultura ecològica per a l'any 2036.
2. Desenvolupar plans d'acció nacionals, amb mecanismes de finançament adequats per a municipis i societat civil, en línia amb el Pla d'Acció Global de la FAO per als Recursos Fitogenètics per a l'Alimentació i l'Agricultura.
3. Establir un programa nacional de suport per permetre a les administracions regionals i locals fomentar la compra pública sostenible i integrar-hi criteris relacionats (un mínim d'aliments ecològics i biodiversos) en les licitacions alimentàries.
4. Incloure el suport a la biodiversitat cultivada, i al seu coneixement cultural associat, en les estratègies nacionals d'alimentació i clima i en els plans de transició ecològica justa.
5. Implementar sistemes d'etiquetatge integral que permetin qualificar els productes alimentaris en base múltiples criteris, com ara mètodes de producció certificats (p.ex: ecològics), lloc d'origen, estacionalitat i tècniques de reproducció utilitzades.

A escala regional i provincial, les autoritats poden donar suport a la transició mitjançant:

1. La integració d'aliments ecològics i de producció local i llavors locals en les seves licitacions de compra pública, garantint una remuneració justa per la pagesia i per als i les treballadores agrícoles.
2. L'avaluació del grau d'integració de la biodiversitat cultivada en els sistemes alimentaris, i la implementació de catàlegs regionals de varietats locals com a eines per promoure i salvaguardar aquesta diversitat.
3. El llançament de programes de finançament regionals per donar suport a l'emprenedoria en biodiversitat cultivada, en reproducció ecològica de material vegetal i en millora vegetal, especialment entre petites i mitjanes empreses.
4. El desenvolupament de marcs reguladors que donin prioritat als projectes relacionats amb la biodiversitat cultivada dins d'iniciatives locals com ara parcs agraris i espais test agraris.
5. L'impuls de programes de transferència de coneixement i de formació sobre dinamització i promoció de la biodiversitat cultivada per al personal municipal i per altres actors implicats en les polítiques alimentàries.

2. https://foodpolicycoalition.eu/wp-content/uploads/2023/05/EN_Manifesto-for-establishing-Minimum-Standards-for-Public-Canteens-across-the-EU.pdf

EL CAMÍ DESPRÉS DE GRANOLLERS

Aquest Manifest és una crida a l'acció de les autoritats públiques locals a tots els nivells de presa de decisions per a la implementació de polítiques alimentàries integrades que abordin la biodiversitat cultivada i la transformació dels sistemes agroalimentaris orientats a l'agroecologia, que promoguin sinergies tant dins com entre els diversos nivells institucionals i les comunitats locals. Proposa un nou relat que col·loca la biodiversitat cultivada com a bé comú i com a eina estratègica per a la resiliència dels sistemes alimentaris i el benestar de la ciutadania.

Tots els esforços, a tots els nivells, han d'estar alineats amb les directrius dels acords multilaterals, com ara el Dret humà universal a l'Alimentació, el Tractat Internacional sobre els Recursos Fitogenètics per a l'Alimentació i l'Agricultura (ITPGRFA per les sigles en anglès) de la FAO, la Declaració de les Nacions Unides sobre els Drets de la Pagesia i d'Altres Persones que Treballen en Zones Rurals (UNDROP per les sigles en anglès) i les diverses estratègies de la UE.

A escala europea i nacional, es fa una crida a les persones amb responsabilitat política perquè tradueixin aquests compromisos internacionals i europeus en estratègies operatives, programes de conservació i instruments normatius i financers destinats a protegir i potenciar la biodiversitat agrícola.

Els municipis, les autoritats locals, les xarxes municipals i les comunitats tenen un paper fonamental en la promoció de la biodiversitat cultivada i dels sistemes agroalimentaris sostenibles, gràcies a la seva proximitat amb la ciutadania, el coneixement profund del territori i la seva capacitat per activar processos participatius. Són actors polítics innovadors capaços de configurar un pacte alimentari sostenible entre la natura i la societat.

Junts i juntes podem esdevenir una força impulsora en la transformació dels sistemes alimentaris a Europa, basada en la resiliència i la sobirania. Això farà d'Europa un espai únic de benestar i riquesa compartida.

ANNEX. ACCIONS ESTRATÈGIQUES PER A LES AUTORITATS LOCALS

Les següents propostes es van recollir durant tallers específics celebrats al *Let's Liberate Diversity Forum* els anys 2022 i 2023, així com en el grup de treball sobre aquest tema convocat dins de la Xarxa de Municipis per l'Agroecologia (*Red de Municipios por la Agroecología*). També s'hi van afegir aportacions durant la trobada *LiveSeeding Cities Meeting* celebrada a Milà (Itàlia) el 17 de setembre de 2024, així com de membres del Comitè del 1r Simposi Europeu "Fomentar la biodiversitat cultivada a través de les Polítiques Alimentàries Locals" i de les ciutats participants al seminari web europeu específic organitzat amb el PMPAU el 27 de gener de 2025.

Les darreres propostes van ser integrades durant el [1r Simposi Europeu "Fomentar la biodiversitat cultivada a través de les Polítiques Alimentàries Locals"](#).

GOVERNANÇA

1. Integrar la biodiversitat cultivada i els sistemes locals de llavors com a eix fonamental en les estratègies alimentàries i en els òrgans de governança participativa alimentària locals, com ara els Consells Alimentaris, incorporant-hi tots els actors actius en aquest àmbit i en temes relacionats, tant de manera específica com transversal.
2. Elaborar un mapa dels actors locals implicats en la gestió dinàmica de la biodiversitat cultivada, especialment dins de la cadena alimentària, identificant també potencials col·laboracions.
3. Dissenyar i impartir programes de formació per al personal municipal i les empreses col·laboradores de les administracions locals, centrats en la biodiversitat cultivada i els sistemes locals de llavors.
4. Crear i mantenir un espai virtual comú de referència que serveixi com a centre de recursos per a les autoritats locals que vulguin iniciar accions relacionades amb la gestió local de la biodiversitat cultivada i necessitin accés a informació.
5. Creació i participar activament en un grup de treball intramunicipal per dissenyar polítiques finançades a llarg termini que integrin la biodiversitat cultivada i la producció local de llavors en les múltiples accions de promoció de sistemes alimentaris ecològics i agroecològics impulsats pel municipi.
6. Generar grups de treball intermunicipals, especialment vinculant grans municipis amb els de zones rurals, així com fòrums multinivell (incloent-hi col·laboracions regionals i transfrontereres) per generar propostes, analitzar bones

pràctiques i avaluar polítiques alimentàries que potencin la biodiversitat cultivada des d'una perspectiva de ciutat-regió.

7. Crear espais urbans permanents per a "barris alimentaris", com a eina pública per generar espais de trobada, aliances, formació i gaudi, que posin l'alimentació sostenible i biodiversa al centre per a tota la població, enfortint la interacció entre pagesos locals, actors socioculturals i ciutadania, així com mantenint els vincles rural-urbà.
8. Establir partenariats amb pagesia local, empreses milloradores, productores de llavors i organitzacions actives en la dinamització de la biodiversitat cultivada per desenvolupar projectes conjunts que permetin incorporar elements relacionats al sistema agroalimentari.
9. Desenvolupar i executar un marc per a la implementació, seguiment, avaluació i rendició de comptes de les polítiques alimentàries locals per promoure la biodiversitat cultivada en els sistemes locals.

DIETES SOSTENIBLES I NUTRICIÓ

1. Implementar activitats de sensibilització i projectes educatius desenvolupats amb les comunitats locals —incloent-hi grups vulnerables— per promoure els beneficis i el gaudi d'aliments frescos, locals, estacionals, biodiversos, ecològics i dietes riques en vegetals, destacant receptes culturalment significatives i les diferències amb aliments convencionals i ultraprocesats.

2. Oferir formació a actors locals implicats en la transformació alimentària, especialment en la restauració col·lectiva (personal de cuina d'escoles, hospitals, residències de gent gran, menjadors laborals, institucions públiques i grans esdeveniments), obradors de transformació agroalimentària artesanal o mínima i cuines comunitàries, centrant-se en dietes ecològiques basades en la biodiversitat cultivada, tècniques de transformació mínima i receptes culturalment significatives i noves.
3. Desenvolupar projectes que abordin les característiques nutricionals de la biodiversitat cultivada, especialment varietats locals i tradicionals, i fer visibles els resultats a la població, amb l'objectiu de sensibilitzar sobre els seus aspectes positius.

EQUITAT SOCIAL I ECONÒMICA

1. Donar suport a projectes locals i ecològics, i de l'economia social i solidària, que integrin la biodiversitat cultivada i la selecció i producció de llavors locals dins de la cadena alimentària, com ara iniciatives d'agricultura sostinguda per la comunitat, botigues i mercats cooperatius de productors/es i/o consumidors/es i cooperatives de transformadors/es.
2. Facilitar la incorporació de proveïdors locals d'aliments ecològics i biodiversos en accions vinculades al dret a l'alimentació, com bancs d'aliments o sistemes de cupons alimentaris.
3. Proporcionar recursos adequats (especialment formació, terres i llavors) per a la producció de cultius culturalment rellevants per a comunitats migrants.
4. Promoure la gastronomia local vinculada a productes ecològics locals i biodiversos en propostes orientades al turisme responsable.

PRODUCCIÓ ALIMENTÀRIA

1. Millorar l'accés a materials adequats produït i proporcionant, a partir d'estructures municipals o a través de partenariats específics, llavors i planter ecològic, especialment de varietats i poblacions locals, tradicionals, resultants de la millora ecològica, participativa i/o descentralitzada, o vinculades a sistemes de codi obert, per la pagesia local i per a espais vinculats a programes d'agricultura urbana com horts comunitaris i escolars.
2. Reforçar els sistemes locals de llavors basats en la comunitat donant suport al desenvolupament de bancs comunitaris de llavors, biblioteques de llavors i xarxes de pagesos per a llavors ecològiques guardades a la finca, així com donant suport a

l'emprenedoria de PIME en producció de llavors i millora vegetal ecològica, amb èmfasi en la producció de planter.

3. Implementar i donar suport a l'augment de la disponibilitat de diversitat per a sistemes de producció ecològics o orientats a l'agroecologia mitjançant accions de millora: recuperació i testatge de varietats locals i tradicionals dins la ciutat-regió, programes d'implementació i/o suport al millorament ecològic, participatiu i/o descentralitzat amb forta integració ciutadana.
4. Oferir activitats de formació i sensibilització sobre els beneficis i les pràctiques relacionades amb la biodiversitat cultivada en producció ecològica adreçades a joves productors/es per fomentar una major conscienciació entorn la biodiversitat en la pròxima generació de pagesa, així com al personal tècnic i de coordinació d'associacions i sindicats agraris.
5. Implementar horts comunitaris i escolars ecològics en espais urbans, amb recursos adequats (incloent-hi formació i llavors), per a la producció d'aliments diversos, saludables i sostenibles per part de la ciutadania.
6. Prioritzar l'accés a terres dels bancs municipals de sòl per a projectes ecològics que integrin la biodiversitat cultivada i la producció local de llavors, garantint l'espai per a iniciatives centrades en la biodiversitat.
7. Generar jardins demostratius ecològics i biodiversos i arborètums en zones enjardinades com parcs urbans i jardins per promoure i mostrar la diversitat vegetal local.

SUBMINISTRAMENT I DISTRIBUCIÓ D'ALIMENTS

1. Promoure la integració de proveïdors locals ecològics de biodiversitat cultivada en les estratègies i programes municipals de compra pública alimentària, amb criteris adequats de participació i estàndards mínims més elevats per a aliments saludables i sostenibles.
2. Donar suport a la introducció de varietats tradicionals, així com a les varietats adaptades resultants de la millora ecològica, participativa o de codi obert, a tota la cadena de valor alimentària local, incloses la transformació i la distribució.
3. Establir incubadores, espais test agroalimentaris i centres alimentaris locals per donar suport a iniciatives agroalimentàries a petita escala ecològiques i orientades a l'agroecologia. Es donarà prioritat als projectes vinculats a la comunitat i a aquells que promoguin la gestió ecològica de la biodiversitat cultivada en tota la producció, transformació (amb èmfasi en tècniques suaus) i/o distribució, amb atenció a l'envasat i transport sostenibles.

4. Dur a terme campanyes de sensibilització i activitats de difusió sobre la importància de la petita pagesia i dels sistemes locals de llavors, i de promoció de productes de biodiversitat cultivada (incloent-los com a patrimoni cultural), especialment en l'àmbit escolar, la restauració col·lectiva i el petit comerç.
5. Crear etiquetes, i alinear-les amb les existents, que destaquin la biodiversitat cultivada com a part dels sistemes agroalimentaris locals a tota la cadena alimentària.
6. Desenvolupar marcs normatius adaptats per a la transformació artesanal i mínima dels aliments, especialment pensats per a iniciatives a petita escala que treballin amb biodiversitat cultivada.

DESPERDICIO ALIMENTARIO

1. Activar iniciatives d'espigolament com a activitat comunitària vinculada a projectes específics de biodiversitat cultivada i/o producció local de llavors dins de sistemes ecològics i agroecològics, en coordinació amb programes de dret a l'alimentació i d'inclusió sociolaboral, per reduir la pèrdua i el malbaratament alimentari.
2. Donar suport al compostatge local i comunitari i a l'accés a l'aigua, en finques i horts ecològics i agroecològics que prioritzin la producció de biodiversitat cultivada i/o llavors adaptades localment.
3. Proporcionar incentius econòmics a petites empreses locals que integrin i revaloritzin productes alimentaris excedentaris derivats de la biodiversitat cultivada.

